

par pašreizējo situāciju Krievijas Federācijas iestāšanās procesā Pasaules Tirdzniecības organizācijā

Latvijai tāpat kā citām Austrumeiropas valstīm un Eiropas Savienībai kopumā (turpmāk tekstā – ES), ņemot vērā ģeogrāfisko novietojumu, savstarpējās tirdzniecības attiecības, to potenciālu ar Krievijas Federāciju (turpmāk tekstā – KF) un ar to saistīto savstarpējo ekonomisko ietekmi, ir nozīmīga veiksmīgu un ilgtermiņā stabilu tirdzniecības attiecību veidošana ar KF.

Šobrīd KF ir nozīmīgākais Latvijas tirdzniecības partneris starp trešajām valstīm, veidojot vairāk kā 30 % no Latvijas kopējās tirdzniecības ar valstīm, kas nav Eiropas Savienības (turpmāk tekstā – ES) dalībvalstis. Arī ES kopumā tirdzniecība ar KF ir ļoti nozīmīga, jo tā ir ES trešais lielākais tirdzniecības partneris aiz Amerikas Savienotajām Valstīm (turpmāk tekstā – ASV) un Ķīnas, savukārt ES ir KF lielākais tirdzniecības partneris, veidojot vairāk kā 50 % no tās ārējās tirdzniecības.

Nemot vērā, ka bez noslēgtā ES-KF Partnerības un sadarbības līguma, pašreizējā situācijā KF tirdzniecības attiecības ar ES, tai skaitā Latviju nav balstītas uz starptautiski juridiski saistošiem noteikumiem, kā arī to, ka Pasaules Tirdzniecības organizācija (turpmāk tekstā – PTO) principā ir vienīgā organizācija pasaulē, kas nodarbojas ar prognozējamu un nediskriminējošu starptautisko tirdzniecību sekmējošu daudzpusējo noteikumu izstrādi un īstenošanu, nozīmīga ir KF iestāšanās PTO, jo tādā veidā tiks radīti priekšnoteikumi uz tiesiskiem principiem balstītai un savstarpēji izdevīgai tirdzniecībai.

Saskaņā ar PTO noteikumiem jaunu valstu iestāšanās sarunas PTO notiek divpusējā un daudzpusējā līmenī, kuru ietvaros kandidātvalstis vienojas ar PTO dalībvalstīm par uzņemšanas nosacījumiem.

KF iestāšanās process PTO tuvojas noslēgumam, tā ir pabeigusi divpusējās preču un pakalpojumu tirgus pieejamības sarunas ar gandrīz visām ieinteresētajām PTO dalībvalstīm, tai skaitā 2004. gada 21. maijā KF panāca divpusējo vienošanos ar Eiropas Savienību (turpmāk tekstā – ES), savukārt 2006. gada 18. novembrī – ar ASV. Tajā pat laikā divpusējās vienošanās protokoli KF vēl ir jāparaksta ar tādām valstīm kā Kostarika, Gruzija, Gvatemala un Salvadora.

Nolūkā iestāšanās sarunas PTO pabeigt 2007. gadā KF par nozīmīgāko prioritāti iepriekšējā gadā izvirzīja divpusējo sarunu noslēgšanu ar ASV, līdz ar to pēc šo sarunu pabeigšanas KF ir iecerējusi strauju daudzpusējo sarunu aktivizēšanu, kas ir pēdējais nozīmīgais posms KF iestāšanās procesā PTO,

kura ietvaros tiek risināti arī Latvijai būtiski tirdzniecības jautājumi. Ņemot vērā iestāšanās procesa virzību, optimistiskā scenārija gadījumā oficiāla KF uzņemšana PTO paredzama līdz šī gada beigām.

Pēc Eiropas Komisijas (turpmāk tekstā – EK) sniegtās informācijas ASV divpusējās sarunās ar KF ir panākusi atsevišķus uzlabojumus, piemēram, attiecībā uz intelektuālā īpašuma aizsardzību, tarifu un ne-tarifu barjerām un informācijas kodēšanas produktiem (mobilie telefoni, operētāj sistēmas u.tml.), tomēr kopumā vienošanās rezultāti ir līdzvērtīgi ES-KF divpusējo sarunu rezultātiem.

Saskaņā ar PTO noteikumiem pēc visu divpusējo sarunu noslēgšanas to rezultāti tiks konsolidēti un vienlīdz attiecināmi uz visām PTO dalībvalstīm, tai skaitā arī uz Latviju.

Jautājums par KF iestāšanās procesu PTO regulāri tiek skatīts ES Padomes 133. panta komitejas (turpmāk tekstā – Komiteja) ietvaros, kur dalībvalstis kopā ar EK vienojas par ārējās tirdzniecības jautājumu risināšanu. Bez tam 2006.gadā EK ir organizējusi šim jautājumam veltītas sanāksmes, ir notikušas dažāda formāta Latvijas amatpersonu tikšanās ar EK, ES dalībvalstu un trešo valstu, piemēram, ASV, amatpersonām, kurās pārrunāti Latvijai nozīmīgākie KF iestāšanās procesā risināmie jautājumi un norādīts uz galvenajām problēmām, ko patlaban rada KF tirdzniecības politikas īstenošana praksē.

2006. gada 12. decembra EK rīkotajā sanāksmē par KF iestāšanos PTO EK informēja, ka š.g. 24.-28. janvārī notiekošā Pasaules ekonomikas foruma ietvaros Davosā, Šveicē EK tirdzniecības komisārs P. Mandelsons tiksies ar KF ekonomiskās attīstības ministru G. Grefu un pārrunās KF iestāšanās procesu PTO. Paredzams, ka tikšanās laikā varētu tikt panākta EK un KF politiska vienošanās par turpmāko sarunu gaitu. Tāpēc ir nepieciešams informēt Ministru kabinetu par pašreizējo situāciju KF iestāšanās procesā PTO un ministru līmenī vienoties par turpmāko rīcību, lai nodrošinātu, ka EK-KF augstāko amatpersonu sarunu rezultātā Latviju interesējošie jautājumi tiek saglabāti starp prioritārajiem, kuros KF ir jāuzņemas saistības tās iestāšanās procesā PTO.

2006. gada 25. maijā Sočos notikušajā ES-KF samitā EK norādīja KF uz galvenajiem jautājumiem, kas jāatrisina, lai ES uzskatītu KF iestāšanās sarunas PTO par pabeigtām: diskriminējošo dzelzceļa tarifu politika, eksporta nodevas, tirdzniecības tehniskās barjeras, intelektuālā īpašuma aizsardzība, muitas jautājumi (t.i. muitas maksājumi, muitas vērtības noteikšanas procedūras, pārbaudes pirms preču nosūtīšanas), licencēšana, sanitārās un fitosanitārās procedūras, kā arī ar tirdzniecību saistītie investīciju pasākumi u.c.

Latvija atbalsta pēc iespējas ātrāku KF iestāšanos PTO, tomēr būtisks ir KF iestāšanās nosacījumu saturs un PTO normām atbilstošu saistību EMZino_150107_KF; Informatīvais ziņojums par pašreizējo situāciju Krievijas Federācijas iestāšanās procesā Pasaules Tirdzniecības organizācijā

uzņemšanās, nevis iestāšanās ātrums. Līdz ar to kā galvenās Latvijas prioritātes KF iestāšanās procesā tiek uzsvērtas: KF diskriminējošo dzelzceļa tarifu politikas pārtraukšana, eksporta nodevu samazināšana un atcelšana, sanitāro un fitosanitāro jautājumu atrisināšana un ar tirdzniecību saistīto investīciju pasākumu sakārtošana.

KF diskriminējošās dzelzceļa tarifu politikas pārtraukšana

Diskriminējošo dzelzceļa tarifu politika, ko patlaban īsteno KF sniedz priekšrocības KF importa un eksporta dzelzceļa kravu pārvadājumiem, kā arī dzelzceļa tranzīta kravu pārvadājumiem virzienā uz/no KF ostām, kas ir būtisks cēlonis dzelzceļa kravu plūsmu sarukšanai caur Latvijas-KF robežpārejas punktiem un negatīvi ietekmē caur Latvijas teritoriju pārvadāto dzelzceļa kravu apjomu, ostu konkurētspēju Baltijas jūras valstu reģionā, kā arī negatīvi ietekmē tranzīta biznesu Latvijā. Līdz ar to Latvija ir ieinteresēta, lai KF uzņemšanas saistības diskriminējošās dzelzceļa tarifu politikas atcelšanā.

Jāatzīmē, ka pašreizējā situācijā KF ir izteikusi gatavību sarunām par importa un eksporta dzelzceļa kravu pārvadājumu tarifu izlīdzināšanu ar iekšzemes pārvadājumu tarifiem, tomēr, saskaņā ar Eiropas Komisijas sniegto informāciju, ievērojamu problēmu varētu radīt tas, ka iepriekš minēto tarifu izlīdzināšanai KF visticamāk varētu pieprasīt pārejas periodu. Līdzīgi pašreizējā situācijā KF atsakās diskutēt par dzelzceļa tranzīta kravu pārvadājumu tarifu harmonizēšanu. Saistībā ar iepriekš minēto ir jārēķinās ar lielu KF pretestību un nepieciešamības gadījumā augstākajā politiskajā līmenī Latvijas amatpersonām vajadzētu būt gatavām ES līmenī dot politisku apstiprinājumu sekojošai Latvijas nostājai:

Nemot vērā dzelzceļa kravu pārvadājumu nozīmi Latvijas ekonomikā un KF piemēroto dzelzceļa kravu pārvadājumu tarifu ievērojamās atšķirības (dažādām kravām līdz pat 3 reizēm atkarībā no virziena), **Latvija nevar piekrist pārejas periodiem eksporta un importa dzelzceļa pārvadājumiem, kas sastāda vairāk kā 90% no dzelzceļa kravu pārvadājumiem virzienā no/uz KF, piemēroto tarifu izlīdzināšanai, tāpēc būtu jāpanāk, lai KF uzņemšanas saistības to izlīdzināšanai līdz ar iestāšanos PTO.**

Apzinoties Centrālāzijas un Dienvidaustrumāzijas dzelzceļa kravu pārvadājumu tranzītā caur KF uz Latvijas ostām un otrādi (Zīda ceļš u.tml.) stratēģisko nozīmi un potenciālu nākotnē, **Latvija ir ieinteresēta dzelzceļa tranzīta kravu pārvadājumiem KF piemēroto tarifu izlīdzināšanā līdz ar KF iestāšanos PTO.** Tomēr, ņemot vērā pašreizējo KF pretestību uzņemties jebkādas saistības attiecībā uz dzelzceļa tranzīta kravu pārvadājumiem piemēroto tarifu izlīdzināšanu, tuvākajā laikā pēc š.g. janvārī notiekošā Pasaules ekonomikas foruma, iespējams, būs nepieciešams Ministru kabineta lēmums par Latvijas piekrišanu pārejas periodam.

EMZino_150107_KF; Informatīvais ziņojums par pašreizējo situāciju Krievijas Federācijas iestāšanās procesā Pasaules Tirdzniecības organizācijā

Eksporta nodevu samazināšana un atcelšana

Viens no veidiem kā sekmēt Latvijas komersantu un komercsabiedrību konkurētspēju starptautiskajā tirgū ir salīdzinoši lētu resursu pieejamības nodrošināšana. Tādēļ Latvijas rūpniecības attīstībai ir nozīmīga nediskriminētas piekļuves nodrošināšana KF bagātīgajiem resursiem un izejvielām, kas veiksmīgi īstenojama samazinot un pakāpeniski atceļot KF piemērotos eksporta ierobežojumus, tai skaitā eksporta nodevas.

Pašreizējā situācijā jautājuma virzība ir lēna un smagnēja, jo KF šeit nevēlas uzņemties saistības, tomēr jau 2004. gadā EK vienojās par eksporta nodevu samazināšanu atsevišķu produktu kategorijām, piemēram, jēlādām un metāllūžņiem. Tomēr produktiem, kur vienošanās nav panākta ir vērojama eksporta nodevu palielināšanas tendence, tā salīdzinājumam, pēc Ekonomikas ministrijas rīcībā esošās informācijas, KF piemērotās eksporta nodevas apaļkoksnei 2006. gada laikā ir tikušas paaugstinātas vairāk kā 1,5 reizes.

Ņemot vērā augstāk minēto, Latvija ir ieinteresēta, lai pirms iestāšanās PTO KF uzņemtas saistības visu KF resursiem un izejvielām piemēroto eksporta nodevu samazināšanā un pakāpeniskā atcelšanā, kā arī uzņemtas saistības neievieš jaunās eksporta nodevas. Ņemot vērā to, ka šis KF varētu būt jūtīgs jautājums, kompromisa gadījumā Latvija varētu piekrist saprātīgam pārejas periodam (līdz 5 gadiem).

Sanitāro un fitosanitāro jautājumu atrisināšana

Sanitāro un fitosanitāro jautājumu sakārtošana ir nozīmīga stabilai un uz pārskatāmām, pamatotām procedūrām balstītas Latvijas komersantu un komercsabiedrību saražotās pārtikas produkcijas realizēšanai ietilpīgajā KF patēriņa preču tirgū, tāpēc Latvija uzsver nepieciešamību sakārtot regulējumu šajā jomā **pirms KF iestāšanās PTO, lai novērstu KF īstenoto pasākumu diskriminējošo raksturu** un nodrošinātu to saskaņotību ar PTO Vienošanos par sanitāro un fitosanitāro pasākumu piemērošanu, kā arī citām PTO normām. Šajā gadījumā ir nepieciešams panākt, ka KF atzīst starptautiskos sanitāros un fitosanitāros standartus un iesaistās starptautisko organizāciju un pakļauto institūciju, īpaši *Codex Alimentarius*, standartu, vadlīniju un rekomendāciju pilnveidošanā.

Lai arī jautājuma virzība kopumā ir lēna, KF ir apņēmusies līdz ar iestāšanos PTO nodrošināt PTO normu ievērošanu.

Ar tirdzniecību saistīto investīciju pasākumu sakārtošana

Ārvalstu investoriem labvēlīgas KF uzņēmējdarbības vides veidošanā, kas sekmētu ES, t.sk. arī Latvijas savstarpējās tirdzniecības attīstību ar KF nozīmīga ir investīciju pasākumus regulējošās likumdošanas sakārtošana, lai tā būtu saskaņā ar PTO normām. Tādā veidā tiktu pārtraukta ar starptautisko tirdzniecību saistīto investīciju ierobežošana, t.sk. ar ražošanu saistīto

EMZino_150107_KF; Informatīvais ziņojums par pašreizējo situāciju Krievijas Federācijas iestāšanās procesā Pasaules Tirdzniecības organizācijā

produktu kvantitatīva importa/eksporta apjoma un vietējās produkcijas īpatsvara noteikšana gan naturālā, gan vērtības izteiksmē u.tml., kas varētu sniegt priekšrocības KF komersantiem un komercsabiedrībām.

Ņemot vērā nākotnes perspektīvas Latvijas rūpniecības komersantu un komercsabiedrību konkurētspējas palielināšanā starptautiskajā tirgū un ar to saistīto ražošanas un importa/eksporta apjomu palielināšanos, Latvija ir ieinteresēta, lai KF uzņemtas saistības atcelt šādus ierobežojošos pasākumus līdz ar tās iestāšanos PTO.

Citi jautājumi

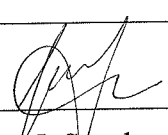
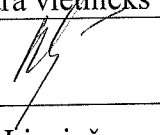
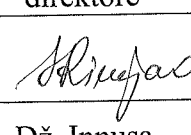
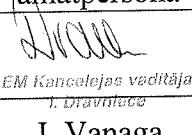
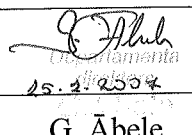
Latvija ir ieinteresēta arī citu ES nozīmīgo jautājumu atrisināšanā, lai PTO ietvaros nodrošinātu stabilu un prognozējamu tirdzniecības attiecību veidošanos ar KF. Līdz ar to atvērtie jautājumi, kas skar tirdzniecības tehnisko barjeru regulējumu, intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības jomu, muitas lietas, licencēšanas kārtību u.c.ir jāsakārto, lai tie būtu saskaņā ar PTO normām.

Tomēr, ņemot vērā to, ka KF iestāšanās procesa sarunu gaitā ES nozīmīgāko jautājumu loks varētu tikt mainīts, šobrīd Latvijai ir būtiski koncentrēties uz prioritārajiem jautājumiem.

Ir zināms, ka visus tirdzniecības problēmajautājumus ar KF nebūs iespējams atrisināt PTO ietvaros, tādēļ maksimāli būs jāizmanto sarunu process par jauno ES-KF ietvara līgumu (*New Agreement to provide a comprehensive framework for EU/Russia relations*), kas tiks uzsākts drīz pēc KF iestāšanās PTO. Jaunais līgums aizstās līdz šim spēkā esošo ES-KF partnerības un sadarbības līgumu.

Ekonomikas ministrs

J. Strods

Ekonomikas ministrs	Valsts sekretāra vietā – valsts sekretāra vietnieks	Juridiskā departamenta direktore	Par kontroli atbildīgā amatpersona	Atbildīgā amatpersona
			 EM Kancelejas vadītāja I. Dravniece	 25.01.2007.
J. Strods	A. Liepiņš	Dž. Innusa	I. Vanaga	G. Ābele

15.01.2007.

15.01.2007.

15.01.2007. 14:15

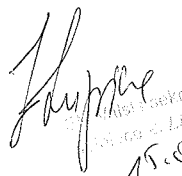
1615

A. Apaņuks

7013009, Andrejs.Apanuks@em.gov.lv

PTO nodaļas vadītājs
vietnieks

A. Apaņuks
15.01.07.

Valsts sekretāra
vietniece
15.01.07.

EMZino_150107_KF; Informatīvais ziņojums par pašreizējo situāciju Krievijas Federācijas iestāšanās procesā Pasaules Tirdzniecības organizācijā